

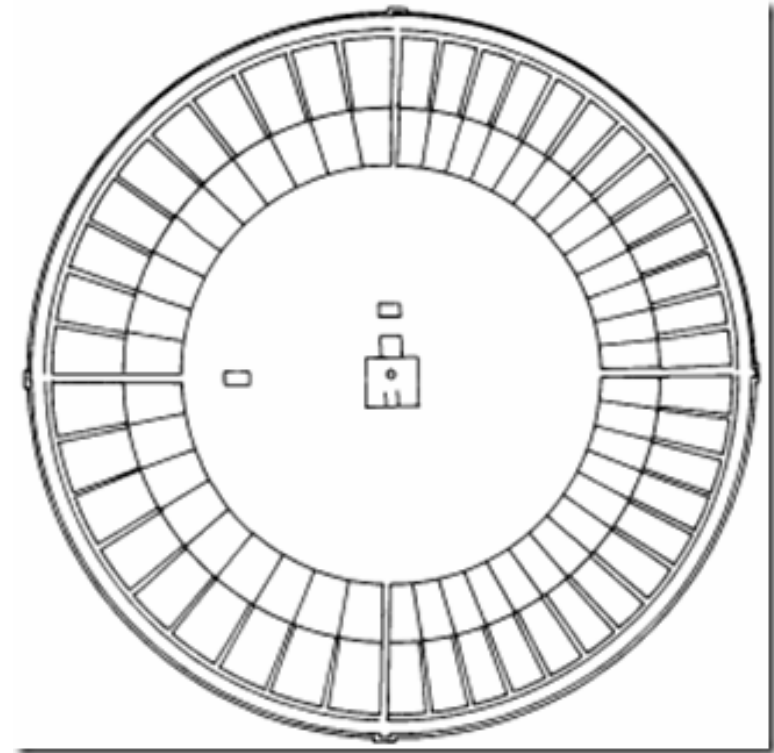
Kniha zkušeností arabského bojovníka s křižáky

Usáma Ibn Munkiz

(přel. Rudolf Veselý. Praha: nakl. Academia 2009)

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 1

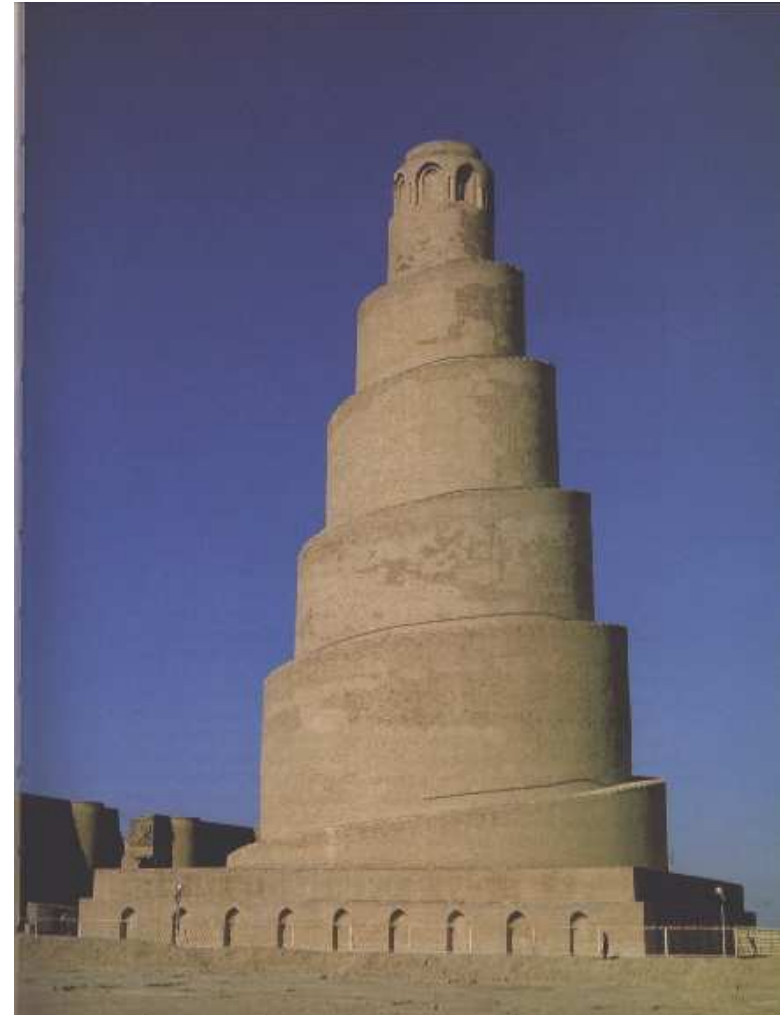
- **Abbásovc**i porazili **Ummájovce** za podpory Íránců
- Přenesení **chalífova sídla** ze **Sýrie** do **Iráku**
- **762** nové sídelní město **Madínat as-salam** vedle vesnice **Bagdád**
- Změna **postavení chalífy** – *chalífat Alláh*
- Úřad **vezíra** – výkonné vládní orgány - **díwány**

Rekonstrukce plánu kruhového města

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 2

- Rozdělení na **provincie** – **amír** (vojenský a politický zástupce) a **ámil** (finanční správa).
- Otroci – **mamlúci** (řeční váleční otroci, **Slované** a **Turci** ze Střední Asie)
- **zavlažovací** systémy, **zemědělství** (Egypt, Írán), **koně** a **velbloudi** (Arábie)
- Bavlněné **látky**, hedvábné tkaniny, vlněné **koberce**, sklo, keramika, šperky, zbraně a **papír**

Al Mutawakkilova mešita, Samarra 3

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 3

- **Zlato**, stříbro, železo, měď, perly a **drahokamy**.
- **Arabština** jako jazyk Koránu, **úřední jazyk** (naučná literatury, poezie a próza).
- Různá míra **islamizace** a **arabizace**
- **756** – osamostatnění muslimského Španělska (**al-Andalus**) – umájjovský emír
- **Idrísovcí** v Maroku, **Rustamovci** v západním Alžírsku a **Aghlabovci** v Tunisku

Koránský fragment z 9. stole.n.l.

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 4

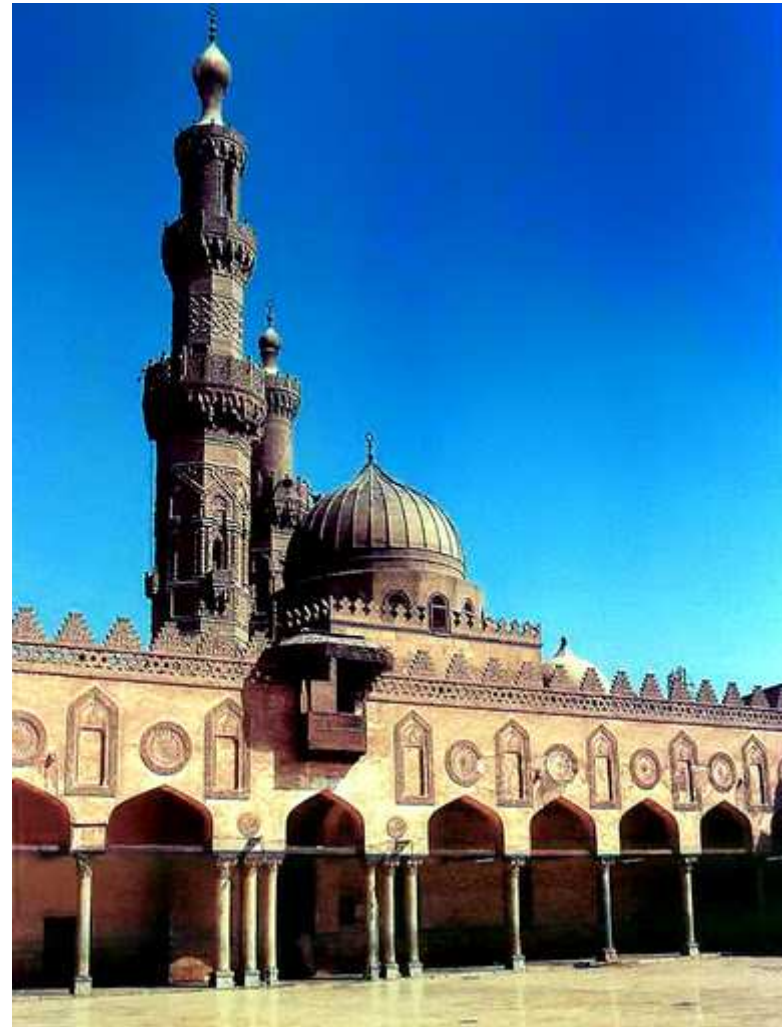
- **Sámánovci** – Samarkand a Buchara
- **Túlúnovci** (868-905) v Egyptě
- **Ichšídovci** (935-969) – Egypt, Palestina, Sýrie, Hidžáz
- **10. – 11. stol.** – na východě politické úspěchy šíí
- **Ismáílíja** – **synkretismus** novoplatonismu, indických a anarchistických prvků s naukou o **inkarnaci** božství

Sámanovské mauzoleum, Buchara, 1. pol. 10 stol 5

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 5

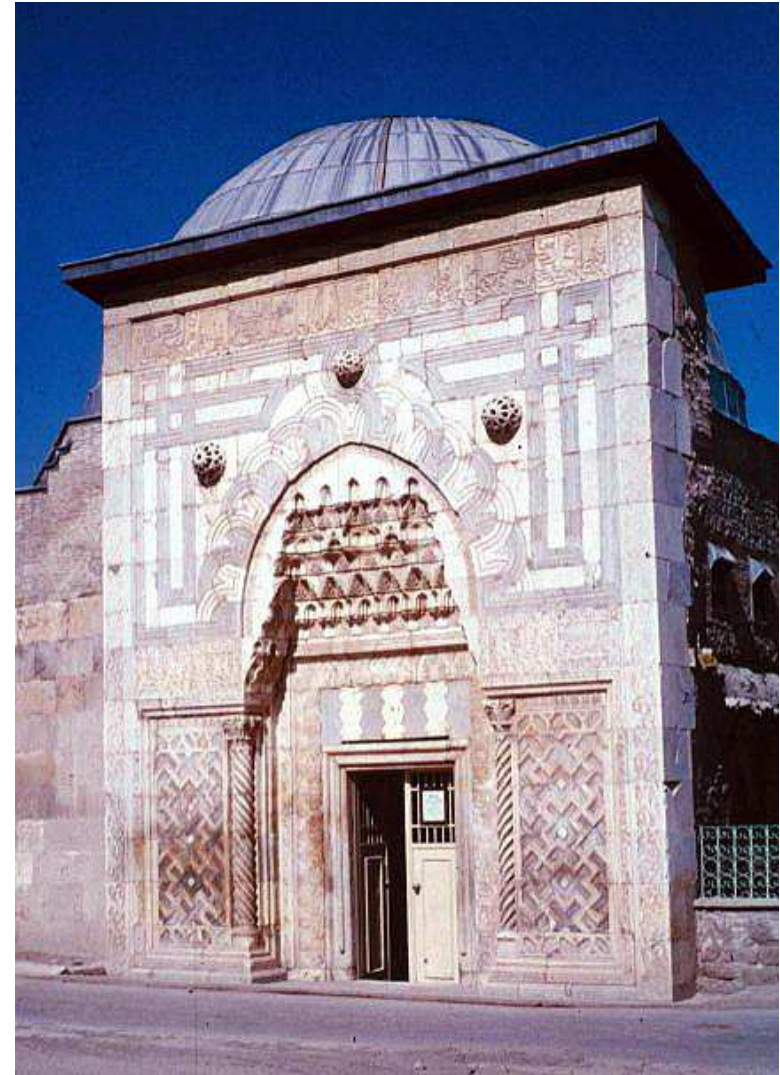
- **Fátimovci** (909-1171) v Egyptě, založena **Káhira** – v **11. stol.** Palestina, Sýrie a Hidžáz
- **Umájjovský chalífát** ve Španělsku vyhlášen roku **929**
- Roku **945** oddíly **Bújovců** (ší'ité) obsadily Bagdád a **zneškodnily** tureckou gardu
- **1055** – turečtí **Seldžukovci** (sunnité) obsadili **Bagdád**
- Sýrii, Palestinu, Fátimovcům odňali **Jeruzalém**, Byzantincům odňali **Anatolii**

Mešita al-Azhar, 970/972 n.l. 6

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 6

- Rozpad **Seldžucké říše** na lokální území – **Sýrie** do r.1117, **Irák** do r. 1194. **1098** – **Fátimovci** znovu dobyli **Jeruzalém**
- Na konci **11. století** – v Sýrii a Palestině **křížácké výpravy**
- **Roztříštěnost** seldžuckých států – moc v rukou **emírů** nebo **atabegů** (poručníci seldž. princů)
- **1099** – křížáci dobyli **Jeruzalém**
- Mosulský atabeg **Zenkí** (severní Irák) ovládl **Halab** (Sýrie) a **1144** dobyl **Edessu**

Karatajova **madrasa**, Konya 7

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 7

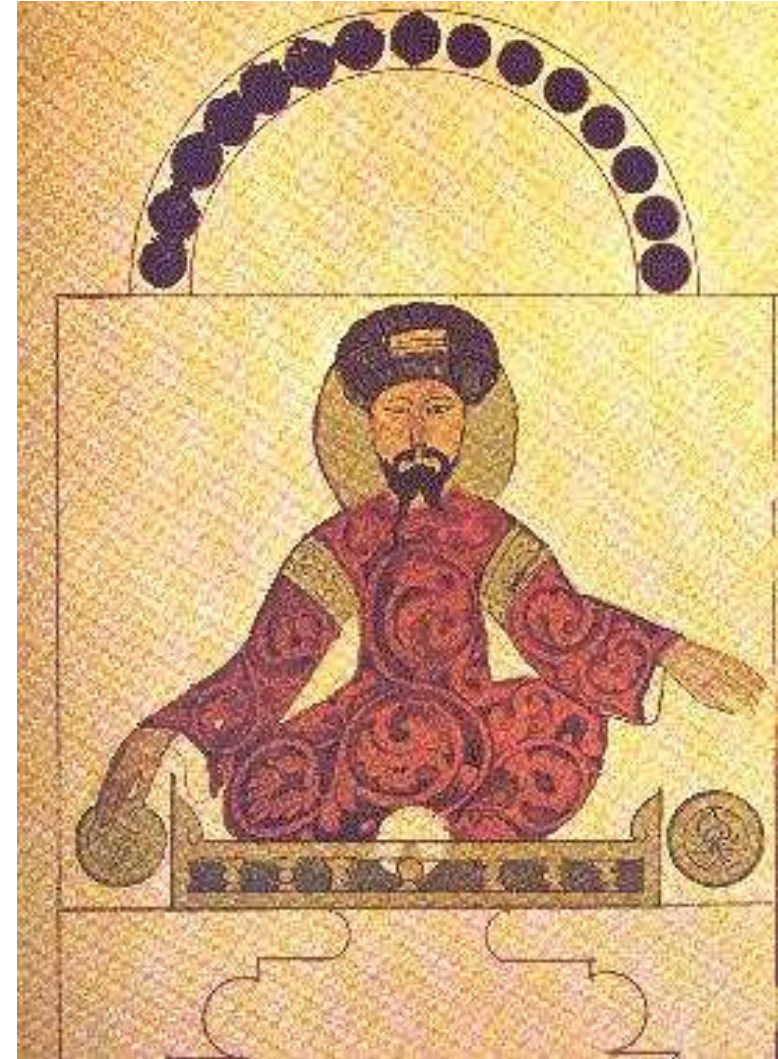
- Nezdar II. křížové výpravy
- Zengího syn **Núraddín** r. **1154** dobyl **Damašek** a ohrožoval křížáky
- **Cílem** byl ale hlavně fátimovský **Egypt** zmítající se v **krizi**
- **Vezírem** v Egyptě kurdský emír **Širkúh**, po něm jeho synovec **Saláhaddín ibn Ajjub** (Saladin)
- **1171** – konec Fátimovců, k Egyptu připojil **Sýrii** a r. **1187** dobyl **Jeruzalém**

Historické souvislosti (750 n.l – pol. 13. stol.) 8

- **Ajjubovci** – rozkvět Egypta a Sýrie
- R. **1250** – počátek **mamlúckých** dynastií v **Egyptě** (až do r. 1516 – vpád Osmanských Turků, sultán Selim I.)
- **1258** – **Mongolové** prošli Íránem, vyplenili **Bagdád** a popravili posledního abbásovského **chalífu**

Perská miniatura údajně zobrazující Saladina z 12. stol. 9

Kniha zkušeností arabského bojovníka s křižáky

- **Usáma ibn Munkiz** (1096-1188)
– válečník a politik, Sýrie, Palestina a Egypt. **Literaturu** psal až ve **stáří**.
- Narozen na počátku **první křížové výpravy**, období střetu **Fátimovců** (ší'á) a **Seldžuků** (sunna)
- **1092** – **rozpad** seldžukovské říše (princové, atabegové, turečtí místodržící) a vzájemné konflikty
- Hrad **Šajzar**, sz od Hamá (Sýrie)

Pevnost v Aleppu/Halabu

Kniha zkušeností arabského bojovníka s křižáky

- **1129** – odchod ze Šajzaru, 9 let ve službách atabega **Zenkího**
- Potom dvůr atabega **Šihábuddína Mahmúda** v **Damašku** – odchod do **Káhiry** k **Fátimovcům**
- Odchod k **atabegovi Núraddínovi**, synovi Zenkího
- Život v **Damašku** v přízni **Saláhaddína**
- **Chronologický** postup **následují** tématické **příběhy**

Velká mešita v Aleppu/Halabu

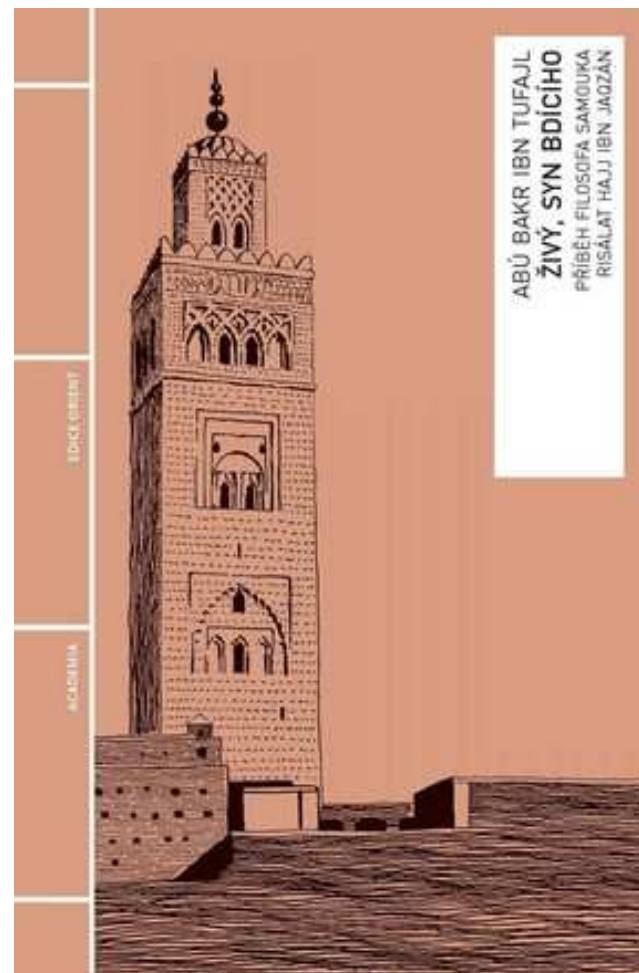
Kam pro další informace ....

- Gabrieli, F.: *Křížové výpravy očima arabských kronikářů*. Argo 2010.

Kam pro další informace ....

- Abú Bakr Ibn Tufajl:
Živý, syn bdícího.
Academia 2010.

Kam pro další informace ....

- O'Kane, B.: *Poklady islámu. Umělecká sláva muslimského světa.* Knižní klub 2009.

